

Beccariovy Normy

k zajištění kvality projektů na prevenci proti kriminalitě

Dolnosaská zemská rada pro prevenci
Landespräventionsrat Niedersachsen
Am Waterlooplatz 5 A
30169 Hannover, Německo

info@beccaria.de

www.beccaria.de
www.lpr.niedersachsen.de
www.beccaria-standards.net

Prevention of and Fight Against Crime 2007
With financial support from the Prevention of and
Fight Against Crime Programme
European Commission
Directorate General Justice, Freedom And Security

Dolnosaská zemská rada pro prevenci

Dolnosaská zemská rada pro prevenci (LPR) byla založena v roce 1995 usnesením

Dolnosaské zemské vlády a dostala následující úkol:

- **redukci výskytu kriminality v Dolnosasku**
- **zlepšení subjektivního pocitu bezpečí dolnosaských občanek a občanů**

Od svého založení má LPR celospolečenské zaměření. Prevence proti kriminalitě je tak společným úkolem státních orgánů a nestátních organizací a dále různých iniciativ občanů a civilní společnosti.

Od svého založení LPR stále rostla. K celkovým asi 250 členským organizacím LPR patří ministerstva, úřady, svazy, vědecké instituce a především téměř 200 komunálních preventivních grémií a podporujících spolků.

www.lpr.niedersachsen.de

www.beccaria.de

Cíle Dolnosaské zemské rady pro prevenci

1. LPR posiluje prevenci proti kriminalitě na komunální úrovni.
2. LPR vyvíjí koncepty a popisuje rámcové podmínky pro jejich realizaci.
3. LPR podporuje zajištění a zlepšení kvality v prevenci proti kriminalitě.
4. LPR nabízí základnu pro přenos informací a poznatků.
5. LPR koordinuje a podporuje vytváření sítě pro prevenci proti kriminalitě.
6. LPR kooperuje s institucemi pro prevenci proti kriminalitě také mimo území Dolnosaska.
7. LPR zprostředkovává preventivní kompetenci.
8. LPR vynáší na veřejnost cíle, obsahy a metody celospolečenské prevence proti kriminalitě.
9. LPR podporuje občanské angažmá pro prevenci proti kriminalitě.

Beccariovy normy k zajištění kvality projektů na prevenci proti kriminalitě¹

Předmluva

Kvalitativní kritéria pro plánování, provádění a hodnocení projektů na prevenci proti kriminalitě nejsou dosud téměř k dispozici. Rovněž odborná výměna zkušeností a poznatků k tomuto tématickému komplexu se zatím jak národně tak i celoevropsky nachází v začátcích.

Normy jako měřítko ke kontrole plánování a provádění projektů jsou prvním krokem na cestě k přezkoumání účinků projektů na prevenci proti kriminalitě a k zesílené orientaci na kvalitu.

Předložené Beccariovy normy byly vypracovány v rámci „Beccariova projektu: Management kvality v prevenci proti kriminalitě“. Tento projekt byl podporován programem Evropské komise AGIS. Beccariovy normy je nutno chápat jako doporučení pro zesílenou orientaci na kvalitu preventivní práce. Představují první návrh k diskusi a mají být v co možná široce vedené debatě konsekventně zlepšovány a dále rozvíjeny.

Pracovní pomůcky (7 kroků) pro konkrétní realizaci Beccariových norem najdete bezplatně ke stažení na www.beccaria.de.

¹ Zpracovali: Volkhard Schindler, Jörg Bässmann, Anja Meyer, Erich Marks, Ruth Linssen.

Beccariovy normy k zajištění kvality projektů na prevenci proti kriminalitě

Beccariovy normy zahrnují pravidla a požadavky na kvalitu plánování, provádění a hodnocení programů² a projektů na prevenci proti kriminalitě. Vztahují se přitom na následujících sedm hlavních pracovních kroků projektu:

1. popis problému
2. analýza podmínek vzniku problému
3. stanovení preventivních cílů, projektových cílů a cílových skupin
4. stanovení opatření k dosažení cíle
5. koncepce projektu a provedení projektu
6. kontrola realizace a dosažení cíle projektu (evaluace)
7. závěry a dokumentace.

Beccariovy normy nabízejí navrhovatelům, aktérům a jiným nositelům zodpovědností v prevenci proti kriminalitě návod pro zajištění kvality jejich preventivního jednání proti kriminalitě. Má to zaručit, aby

- a. se plánování, provádění a kontrola projektů na prevenci proti kriminalitě orientovalo podle kvalitativních kritérií uváděných ve vědě a literatuře.
- b. projekty byly koncipovány tak, aby byly zásadně evaluovatelné.
- c. vědečtí experti, znalci, zadavatelé a poskytovatelé finančních prostředků (při návrzích projektů) disponovali odbornými podklady k odhadnutí cílenosti a kvality projektů.

Beccariovy normy popisují celkový program požadavků k zajištění kvality. Pouze při dodržení celého programu může být také docílena dostatečná záruka za kvalitu projektu. Jednotlivé požadavky na sebe stále vzájemně navazují. Vynětí určitých bodů nebo nezohlednění určitých kroků Beccariových norem by proto celkově zpochybnilo úroveň kvality.

U Beccariových norem je nutno krok po kroku brát na zřetel, resp. provést následující body:

1. Beccariova norma: Popis problému

- 1.1 Stávající problém (jako současný stav) je rozpoznán a precizně popsán. Přitom je vyloženo,
- v čem tento problém přesně spočívá, jak se projevuje, o jaké specifické oblasti kriminality se zde jedná,
 - kde přesně k tomuto problému ve stanoveném, prostorově ohraničeném úseku dochází, v jaké době a v jaké míře,
 - kdo je tímto problémem přímo či nepřímo postižen (popis např. podle věku, pohlaví, sociálních znaků, původu),
 - jaké přímé a nepřímé účinky tento problém má,
 - jak dlouho již tento problém existuje a zda se (obzvláště v nejranějším období) změnil (např. zostření, zvláštní příležitosti),
 - zda se již na řešení tohoto problému na konkrétním místě pracovalo. Kdo a jak se tím v současné době zabývá nebo kdo by se tím v budoucnu měl zabývat (např. organizace na pomoc mládeži, učitelé, policie, státní zastupitelství)? Jaká možná řešení (opatření) byla přitom volena a jaké úspěchy či neúspěchy zde lze zaznamenat.

² Následně se hovoří výhradně o projektech, nicméně programy jsou v tom zahrnuty.

- 1.2 Je vyloženo, od koho tato iniciativa projektu vychází resp. co je podnětem pro tento projekt (např. stížnosti občanů, upozornění úřadu pro mládež nebo policie).
- 1.3 Je odůvodněno, že k řešení problému zásadně existuje nutnost jednat.

2. Beccariova norma: Analýza podmínek vzniku

- 2.1 K vysvětlení zjištěného problému jsou používána příslušná teoretická resp. vědecká zjištění a jsou zohledněny empirické poznatky.
- 2.2 Jsou rozváženy a pojmenovány ovlivňující činitele pro výskyt problému, které jsou považovány za podstatné – k tomu patří jak rizikové faktory³ tak i ochranné faktory⁴.

3. Beccariova norma: stanovení preventivních cílů, projektových cílů a cílových skupin

Při stanovování cílů je zásadně nutno rozlišovat mezi preventivními cíli a projektovými cíli. Každý projekt musí vždy jednoznačně a precizně pojmenovat své preventivní cíle a své projektové cíle.

Preventivní cíle (někteří hovoří také o vrchních cílech, globálních cílech nebo všeobecných cílech) směřují přitom vždy na vlastní preventivní požadavek projektu. Tento spočívá v (objektivním) omezení kriminality (zamezení a / nebo snížení počtu trestných činů) nebo ve zlepšení subjektivní bezpečnosti (posílení pocitu bezpečí resp. zmenšení obav z kriminality). Například by preventivním cílem projektu mohlo být snížení deliktů ublížení na zdraví u mladistvých v prostoru školy města A o 30 %.

Projektové cíle jsou oproti tomu bezprostředními stanovenými cíli, o jejichž dosažení se snaží projekt. U projektu, jehož preventivním cílem je snížení deliktů ublížení na zdraví u mladistvých v prostoru školy, mohou existovat následující projektové cíle: zlepšení všeobecného klimatu ve škole, posílení sociálních kompetencí mládeže zejména při urovnávání konfliktů, zvýšení sociální kontroly v prostoru školy.

Projektové cíle musejí být v teoreticky odvoditelné souvislosti s preventivními cíli: Musí být přijatelně znázornitelné, že dosažením projektového cíle může být zároveň působeno na dosažení preventivního cíle, který se za tím skrývá.

Tak musí být s odkazem na kriminologické teorie resp. teoreticky odůvodněné domněnky nebo prostřednictvím empirických nálezů ukázáno, že – abychom zůstali u příkladu – projektové cíle „zlepšení všeobecného klimatu ve škole“, „posílení sociálních kompetencí mládeže zejména při urovnávání konfliktů“ a „zvýšení sociální kontroly v prostoru školy“ tvoří vždy vhodný Präventionsansatz, aby mohlo být dosaženo preventivního cíle „snížení deliktů ublížení na zdraví u mladistvých v prostoru školy“.

- 3.1 Preventivní cíle jsou pojmenovány. Jsou odvozeny z popisu problému, precizně formulovány, jsou měřitelné a popisují požadovanou situaci.
- 3.2 Je stanoveno, ke kterým cílovým skupinám se dosažení preventivních cílů vztahuje.

³ Rizikové faktory jsou zatížení, která mohou negativně ovlivnit chování, např. zanedbávání dítěte, styk mladistvých s delikventními vrstevníky, zchátrání městských čtvrtí.

⁴ Ochranné faktory mohou vznik trestných činů ztížit nebo jim zamezit. K tomu patří např. stabilní citové svazky mladistvých ke svým rodičům, instalace poplašných zařízení v osobních automobilech, dobrá optická přehlednost a osvětlení veřejných míst, které jsou považovány za obávané prostory.

- 3.3 Jsou určeny indikátory (ukazatele), na podkladě kterých lze překontrolovat, zda a v jaké míře byly preventivní cíle splněny.
- 3.4 Jsou zvoleny takové strategie nebo možnosti řešení prevence, které jsou vhodné k dosažení stanovených preventivních cílů. Volba strategií nebo možností řešení prevence je logicky odůvodněna. Přitom jsou brány na zřetel poznatky z literatury a zkušenosti z praxe. Na základě zvolených strategií nebo možností řešení prevence jsou konkrétně pojmenovány projektové cíle⁵.
- 3.5 Je stanoveno, na jaké cílové skupiny se dosažení projektových cílů vztahuje. Cílové skupiny jsou přitom precizně pojmenovány (např. věkové nebo sociální znaky).
- 3.6 Je stanoveno, v jakém časovém rámci resp. do kdy (časová náročnost) má být požadovaných projektových cílů dosaženo.

4. Beccariovy normy: Stanovení opatření k dosažení cíle

- 4.1 K dosažení projektových cílů jsou odvozena a odůvodněna vhodná opatření.
- 4.2 Je zjištěno, že tato opatření jsou vhodná k dosažení stanovených cílových skupin projektových cílů (m.j. je toto nutno zaručit zapojením / participací cílové skupiny).
- 4.3 Disponibilita nutných časových, personálních, odborných, finančních a věcných zdrojů k provedení opatření je hodnověrně objasněna.
- 4.4 Jsou určeny indikátory (ukazatele), na podkladě kterých lze překontrolovat, zda a v jaké míře byly projektové cíle splněny.
- 4.5 Jsou určeny indikátory (ukazatele), na podkladě kterých lze překontrolovat, zda a v jaké míře jsou dosaženy cílové skupiny.

5. Beccariova norma: Koncepce projektu a provedení projektu

- 5.1 Koncepce projektu je písemně dokumentována. Zahrnuje všechny relevantní úvahy a plánování, které jsou potřebné k odůvodnění, stanovení, úpravu, provedení a hodnocení projektu.
- 5.2 Možnosti spolupráce (s partnerskými organizacemi) a synergie jsou vyjasněny. Propojení jsou orientovaná na cíl, jsou nosná a přinášející užitek.
- 5.3 Je zhotoven plán zdrojů, který objasňuje, jakých časových, personálních, odborných, finančních a věcných zdrojů bude předpokládaně potřeba, aby mohla být opatření zrealizována.
- 5.4 Je stanovena doba trvání projektu.
- 5.5 Koncepce projektu je posouzena resp. přezkoumána odborným pracovníkem resp. skupinou, která se na projektu nepodílela (externí nebo patřící do vlastní organizace).

⁵ Cílové skupiny projektových cílů nemusejí být nutně identické s cílovými skupinami preventivních cílů. Tak v uvedeném příkladu směřuje projektový cíl „zlepšení všeobecného klimatu ve škole“ na cílovou skupinu učitelů (resp. vedení školy), preventivní cíl oproti tomu na mládež.

- 5.6 Poměr nároků na projekt, jak vyplývají z plánování projektu, a očekávaných výsledků a účinků (resp. projektových cílů, kterých má být dosaženo) je přezkoumán účastníky na projektu a / nebo odborným pracovníkem resp. skupinou, která se na projektu nepodílela, a je uznán za výhodný resp. akceptovatelný. Jsou přezkoumány představitelné alternativy k plánovanému projektu.
- 5.7 Jsou stanoveny odpovědnosti a příslušnosti pro jednotlivá opatření. Dohody mezi zúčastněnými (zadavatel, plánovatel projektu, případně cílovými skupinami, kooperačními partnery) jsou písemně dokumentovány.
- 5.8 Je zhotoven pracovní harmonogram projektu s detailním znázorněním jednotlivých pracovních kroků, osob pro toto příslušných a vždy příslušejících uvažovaných časových harmonogramů.
- 5.9 Jak kontrola realizace projektu (procesová evaluace) tak i – je-li to uvažováno – kontrola účinků projektu (evaluace účinků) jsou zahrnuty od samého počátku do plánování projektu.
- Musí být provedena procesová evaluace. K tomu je zhotovena koncepce ke kontrole realizace projektu a dosažení cílových skupin a tato koncepce je zahrnuta do koncepce projektu.
 - Je stanoveno a odůvodněno, zda má být přezkontrolován stupeň dosažení projektových cílů a preventivních cílů projektu (evaluace účinků). V případě provádění evaluace je zhotoven průzkumný plán a tento evaluační záměr je zohledněn v koncepci projektu.
 - Je stanoveno a odůvodněno, zda se počítá s evaluací prováděnou interně a / nebo cizí evaluací. V případě evaluace interní je prozkoumána možnost externího odborně-metodického poradenství.
- 5.10 Průběh projektu a realizace jsou dokumentovány od samotného počátku, jsou vyloženy a odůvodněny všechny kroky provádění projektu a odchylky vůči původnímu plánu.
- 5.11 Struktura projektu je přizpůsobena měnícím se skutečnostem. Dojde-li k deficitům, jsou stanovena a realizována zlepšovací opatření.

6. Beccariova norma: Kontrola realizace a dosažení cíle projektu (evaluace)

- 6.1 Je zjištěn rozsah, v němž byly dosaženy předpokládané cílové skupiny (podíl, počet). Je objasněno, z čeho se dá vyvodit stupeň dosažení resp. nedosažení cílových skupin.
- 6.2 Je zjištěno, k jakým změnám v jaké míře došlo: Do jaké míry se změnila situace směrem k požadovaným preventivním cílům (srovnání mezi současnou a požadovanou situací)? Do jaké míry se změnila situace směrem k požadovaným projektovým cílům (srovnání mezi současnou a požadovanou situací)?
- 6.3 Je stanoveno a odůvodněno, zda a do jaké míry jsou změny výsledkem provedených opatření: S čím souvisí dosažení resp. nedosažení preventivních cílů? S čím souvisí dosažení resp. nedosažení projektových cílů?
- 6.4 Je zjištěno, zda došlo k neplánovaným vedlejším účinkům: Pokud ano, k jakým došlo a v jakém rozsahu?

7. Beccariova norma: Závěry a dokumentace projektu

- 7.1 Na konci projektu se provádí důkladná koncová úprava projektu. Přitom jsou upravovány centrální poznatky z projektu, vyvozovány závěry, zhotovena závěrečná zpráva a projektová dokumentace, resp. jsou výsledky projektu zpřístupněny odborné veřejnosti.

- 7.2 Centrální poznatky z projektu jsou dány dohromady a upraveny:
- Do jaké míry byly dosaženy stanovené cíle (projektové cíle, preventivní cíle)?
 - Co znamenají výsledky pro projekt?
 - Kde jsou příčiny dosažení resp. nedosažení cílů?
 - Jaké problémy se vyskytly při plánování a realizaci, jaké pozitivní a negativní zkušenosti byly učiněny?
 - Jaké jiné centrální poznatky bylo možno získat?
- 7.3 Ze zkušeností, výsledků a poznatků projektu jsou učiněny závěry:
- Osvědčil se zvolený přístup? Je tento přístup možno dále rozšířit?
 - Jaké zlepšovací návrhy, doporučení k jednání nebo možnosti řešení je možno odvodit pro rozpoznané slabiny?
 - Existují určité formulace otázek, které by měly být a.) předmětem budoucích projektů a b.) u budoucích projektů předmětem evaluace?
 - Kteří partneři (z projektu) nebo které jiné instituce mohou obzvláště profitovat z výsledků?
 - Vstupují získané poznatky do přizpůsobení resp. modifikace probíhajícího projektu nebo do dalšího vývoje případného pokračujícího projektu?
 - Jak by mohla být zaručena stálost projektu po dobu jeho trvání (např. integrací do stávajících struktur nabídek)?
 - Lze tento projekt převést na jiné cílové skupiny a jiné podmínky sociálního prostředí?
- 7.4 Je vyhotovena koncová zpráva projektu. V ní je objasněna:
- koncepce projektu
 - realizace projektu
 - výsledky projektu
 - výsledky evaluace
 - plán evaluace s objasněním příp. namátkové volby a namátkového rozsahu a indikátorů, resp. kritérií ke kontrole dosažení projektových cílů
 - závěry.
- 7.5 Projektová dokumentace je přístupná ostatním. Dojde k rozšíření výsledků projektu.
- Projektová dokumentace (alespoň stručné znění) má být zařazena do databanky.